

NAO HANDELSVOORWAARDEN POOTAARDAPPELEN 2005

**met bijbehorend
Arbitragereglement
5 augustus 2005**

Vastgesteld door

NAO (Nederlandse Aardappel Organisatie),
Van Stolkweg 31, 2585 JN 's-Gravenhage,
tel.: 070-3589331, fax: 070-3544290
e-mail: nao@nao.nl, internet: www.nao.nl

Gedeponeerd ter Griffie van de Arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage op
22 augustus 2005

INHOUDSOPGAVE

I NAO HANDELSVOORWAARDEN POOTAARDAPPELEN 2005	3
Hoofdstuk 1 ALGEMENE BEPALINGEN	3
ARTIKEL 1 INLEIDENDE BEPALING	3
ARTIKEL 2 TOEPASSELIJKHEID VOORWAARDEN	3
ARTIKEL 3 TERMIJNEN	3
Hoofdstuk II OFFERTE / BEVESTIGING OVEREENKOMSTEN	3
ARTIKEL 4 OFFERTE	3
ARTIKEL 5 INHOUD BEVESTIGING	4
ARTIKEL 6 PROTEST TEGEN BEVESTIGING	4
ARTIKEL 7 KRUISENDE BEVESTIGINGEN	4
Hoofdstuk III TUSSENPERSONEN	4
ARTIKEL 8 COMMISSIE TUSSENPERSOON	4
Hoofdstuk IV KWALITEIT EN SORTERING, VOLGORDE LEVERING	5
ARTIKEL 9 POOTAARDAPPELEN	5
ARTIKEL 10 CHRONOLOGISCHE VOLGORDE DEELLEVERINGEN	5
ARTIKEL 11 WEL EN NIET TOE TE REKENEN DECLASSERING	5
ARTIKEL 12 HERSORTERING	5
ARTIKEL 13 MAATSORTERING	5
ARTIKEL 14 INFORMATIEPLICHT	6
ARTIKEL 15 RASSEN MET KWEKERSRECHT	6
Hoofdstuk V MONSTERNAME EN GEWICHT	6
ARTIKEL 16 MONSTERNAME	6
ARTIKEL 17 GEWICHTSBEPALING	6
ARTIKEL 18 PLUSMINUS / CIRCA GEWICHTSHOEVEELHEID	6
ARTIKEL 19 LOSGESTORTE VERLADING	6
Hoofdstuk VI EMBALLAGE	7
ARTIKEL 20 ALGEMEEN	7
ARTIKEL 21 KOPERS EMBALLAGE	7
ARTIKEL 22 VERKOPERS EMBALLAGE	7
Hoofdstuk VII VERVOER	7
ARTIKEL 23 KOSTEN EN RISICO	7
ARTIKEL 24 KOPERS INSTRUCTIES	7
ARTIKEL 25 VORSTVERPAKKING	8
ARTIKEL 26 SEPARATIE PARTIJEN	8
ARTIKEL 27 GEGEVENS EN DOCUMENTEN	8
Hoofdstuk VIII RISICO-OVERGANG	8
ARTIKEL 28 RISICO-OVERGANG	8
Hoofdstuk IX LEVERING	8
ARTIKEL 29 AFROEP	8
ARTIKEL 30 TIJD VAN LEVERING	9
ARTIKEL 31 PLAATS VAN LEVERING	9
ARTIKEL 32 WACHTUREN	9
Hoofdstuk X KEURING, KLACHTEN, EXPERTISE, EXPERTISEPROCEDURE	10
ARTIKEL 33 KEURING, KLACHTEN EN EXPERTISE	10
ARTIKEL 34 EXPERTISEPROCEDURE	10
Hoofdstuk XI NIET NAKOMING	10
ARTIKEL 35 GEVOLGEN NIET NAKOMING, INGEBREKESTELLING	10
ARTIKEL 36 BIJ VOORBAAT IN GEBREKE STELLEN	11
ARTIKEL 37 VERJARING	11
Hoofdstuk XII LEVERING VOOR EXPORT	11

ARTIKEL 38 EXPORTEISEN	11
ARTIKEL 39 AANSPRAKELIJKHEID BIJ EXPORT	11
ARTIKEL 40 HERKEURING BIJ EXPORT	12
ARTIKEL 41 RISICO IN- EN UITVOERBELEMMERINGEN	12
ARTIKEL 42 WIJZIGING PLAATS VAN LEVERING	12
Hoofdstuk XIII BETALING	12
ARTIKEL 43 PRIJS	12
ARTIKEL 44 BETALINGSTERMIJN	12
Hoofdstuk XIV GEVOLGEN TE LATE BETALING	12
ARTIKEL 45 RENTE	12
ARTIKEL 46 BUITENGERECHTELIJKE INCASSOKOSTEN	13
ARTIKEL 47 OPSCHORTING VERDERE LEVERINGEN / ONTBINDING.....	13
ARTIKEL 48 EIGENDOMSVOORBEHOUD.....	13
Hoofdstuk XV INSOLVABILITEIT	13
ARTIKEL 49 GEVOLGEN INSOLVABILITEIT.....	13
Hoofdstuk XVI SCHADE.....	14
ARTIKEL 50 SCHADEVERGOEDING	14
ARTIKEL 51 BEREKENING VERGOEDING DIRECTE SCHADE.....	14
ARTIKEL 52 SCHADEBEPERKINGSPLICHT.....	14
Hoofdstuk XVII OVERMACHT	14
ARTIKEL 53 GEVOLGEN VAN OVERMACHT.....	14
Hoofdstuk XVIII ARBITRAGEREGELING	15
ARTIKEL 54 ARBITRAAL BEDING	15
Hoofdstuk XIX SLOTBEPALINGEN.....	15
ARTIKEL 55 WIJZIGING OF VERVAL VOORWAARDEN.....	15
II NAO-ARBITRAGEREGLEMENT	16
ARTIKEL 1 LIJST VAN ARBITERS	16
ARTIKEL 2 ARBITRAGEBUREAU.....	16
ARTIKEL 3 ARBITRAGECOMMISSIE	16
ARTIKEL 4 VERVAL TERMIJNEN VOOR HET AANVRAGEN VAN ARBITRAGE	16
ARTIKEL 5 ARBITRAGE-AANVRAAG	17
ARTIKEL 6 VOORSCHOT ARBITRAGEKOSTEN	17
ARTIKEL 7 VERWEER VAN DE TEGENPARTIJ.....	17
ARTIKEL 8 REPLIEK EN DUPLIEK IN EERSTE AANLEG	17
ARTIKEL 9 WIJZIGING VAN INGESTELDE VORDERINGEN	18
ARTIKEL 10 ARBITRAGEKOSTEN BIJ INTREKKING VORDERINGEN.....	18
ARTIKEL 11 BENOEMING ARBITRAGECOMMISSIE	18
ARTIKEL 12 WRAKING VAN ARBITERS	18
ARTIKEL 13 VERDERE PROCEDURE	19
ARTIKEL 14 ARBITRAAL VONNIS	19
ARTIKEL 15 ARBITRAGE NA VERNIETIGING ARBITRAAL VONNIS	19
III TOELICHTING OP DE NAO HANDELSVOORWAARDEN EN HET	
NAO-ARBITRAGEREGLEMENT	20
IV MODELLEN	23
MODEL I	23
MODEL II.....	24

I NAO HANDELSVOORWAARDEN POOTAARDAPPELEN 2005

Hoofdstuk 1 ALGEMENE BEPALINGEN

ARTIKEL 1 INLEIDENDE BEPALING

1. Deze voorwaarden met bijbehorend arbitragereglement zijn door de Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO) vastgesteld op 5 augustus 2005. Zij zijn gedeponereerd ter griffie van de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage op 22 augustus 2005 en **gelden met ingang van 1 september 2005**.
2. In deze voorwaarden wordt verstaan onder:
Pootaardappelen: Pootaardappelen die zijn voorzien van een door de NAK afgegeven keuringscertificaat;
PD: Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen;
NAK: Nederlandse Algemene Keuringsdienst voor zaaizaad en pootgoed van landbouwgewassen.

ARTIKEL 2 TOEPASSELIJKHEID VOORWAARDEN

1. Indien ter zake van een overeenkomst van koop en verkoop van pootaardappelen in de van die overeenkomst door partijen opgemaakte schriftelijke bevestiging naar deze voorwaarden wordt verwezen, gelden voor die overeenkomst de bepalingen van deze voorwaarden.
2. Indien ter zake van een overeenkomst, waarbij de tussenpersoon voor rekening van zijn opdrachtgever een overeenkomst van koop en verkoop van pootaardappelen zal sluiten, in een door partijen opgemaakte schriftelijke bevestiging naar deze voorwaarden wordt verwezen, gelden voor die overeenkomst de bepalingen van deze voorwaarden.
3. Verwijzing naar deze voorwaarden kan geschieden door aanduidingen als "NAO Handelsvoorwaarden".
4. Partijen kunnen van deze voorwaarden afwijken.

ARTIKEL 3 TERMIJNEN

In deze voorwaarden wordt verstaan onder de volgende termijnen:

werkuur	: elk uur gelegen tussen 8.00 uur en 17.00 uur van een werkdag;
werkdag	: elke dag, niet zijnde een zater-, zon- of wettelijke feestdag;
week	: een tijdvak van zeven opeenvolgende dagen;
maand	: een tijdvak van dertig opeenvolgende dagen;
eerste helft van een maand	: het tijdvak van de eerste tot en met de vijftiende kalenderdag van een kalendermaand
tweede helft van een maand	: het tijdvak van de zestiende tot en met de laatste kalenderdag van een kalendermaand.

Indien het einde van een termijn niet op een werkdag valt, wordt die termijn verlengd tot en met de eerstvolgende werkdag.

Hoofdstuk II OFFERTE / BEVESTIGING OVEREENKOMSTEN

ARTIKEL 4 OFFERTE

Offertes worden geacht vrijblijvend te zijn gedaan.

ARTIKEL 5 INHOUD BEVESTIGING

1. Elke overeenkomst waarop deze voorwaarden van toepassing zijn, elke afwijking van deze voorwaarden en bij voorkeur ook elke nadien door partijen overeengekomen nadere voorwaarde, dient door partijen schriftelijk te worden bevestigd.
2. De bevestiging wordt - behoudens tegenbewijs - geacht het geheel der overeengekomen voorwaarden te bevatten.
3. Te vermelden gegevens:
 - a) naam en adres van koper, verkoper en eventuele tussenpersoon;
 - b) de van toepassingverklaring van of verwijzing naar deze voorwaarden;
 - c) hoeveelheid: gewicht in kg (vast, plusminus, netto of bruto) en eventueel opbrengst perceelsoppervlakte met eventuele aanduiding telernummer of perceelsnummer;
 - d) ras;
 - e) grondsoort/herkomst;
 - f) oogstjaar;
 - g) maatsortering;
 - h) klasse;
 - i) tijd en plaats van levering;
 - j) emballage;
 - k) prijs per 100 kg of de totale koopsom of de wijze waarop de prijs zal worden bepaald;
 - l) betalingstermijn;
 - m) bijzondere voorwaarden, waaronder begrepen elke afwijking van of aanvulling op deze handelsvoorwaarden;
 - n) plaats waar en datum waarop de overeenkomst is gesloten;
 - o) ondertekening door verkoper, koper en eventuele tussenpersoon.

ARTIKEL 6 PROTEST TEGEN BEVESTIGING

Protest tegen de inhoud van een bevestiging dient uiterlijk drie werkdagen na ontvangst van de bevestiging per aangetekend schrijven of fax te geschieden, bij gebreke waarvan de ontvanger van de bevestiging wordt geacht accoord te zijn gegaan met de inhoud daarvan.

ARTIKEL 7 KRUISENDE BEVESTIGINGEN

Indien en voorzover de inhoud van elkaar kruisende bevestigingen verschilt, prevaleert die van verkoper, behoudens protest door de koper overeenkomstig het vorige artikel. Indien er sprake is van een bevestiging van een tussenpersoon prevaleert die boven de verkoper en de koper.

Hoofdstuk III TUSSENPERSONEN

ARTIKEL 8 COMMISSIE TUSSENPERSOON

1. De opdrachtgever en tussenpersoon dienen vooraf de commissie voor de door de tussenpersoon te verlenen diensten overeen te komen.
2. De commissie is verschuldigd over de hoeveelheid poot aardappelen waarop de door de tussenpersoon gesloten overeenkomst betrekking heeft.
3. De commissie dient binnen 30 dagen na facturering te worden voldaan.
4. Bij te late betaling van de commissie zijn de artikelen 45 (rente) en 46 (buitengerechtigde incassokosten) van overeenkomstige toepassing.

Hoofdstuk IV KWALITEIT EN SORTERING, VOLGORDE LEVERING

ARTIKEL 9 POOTAARDAPPELEN

Pootaardappelen dienen:

- a) niet zodanig te zijn behandeld dat de kiemkracht negatief wordt beïnvloed. Verkoper dient koper op aanvraag van de koper te informeren over de behandelingen tegen bewaarziekten.
- b) te zijn van de oogst waarop het verkoopseizoen waarin moet worden geleverd, betrekking heeft.
- c) Bij losgetorte verlading te worden verladen in volgens het NAO hygiëne protocol gereinigde en ontsmette transportmiddelen.

ARTIKEL 10 CHRONOLOGISCHE VOLGORDE DEELLEVERINGEN

1. Indien een teler van zijn pootaardappelproductie van een ras, klasse en sortering hoeveelheden aan verschillende kopers verkocht heeft en het totaal van die verkopen groter is dan verkopers oogst, dient hij de hoeveelheid van het eerst afgesloten contract volledig te leveren of te reserveren en vervolgens in chronologische volgorde van de data der verkoopovereenkomsten elk der volgende verkochte hoeveelheden volledig te leveren of daarvoor te reserveren; indien verkoper alsdan uiteindelijk niet alle verkochte hoeveelheden kan leveren, is hij slechts dan van zijn plicht tot schadevergoeding wegens minderlevering ontslagen indien hij in de verkoopovereenkomsten, ten aanzien waarvan hij niet aan zijn leveringsplicht kan voldoen, een voorbehoud heeft gemaakt ten aanzien van de te leveren hoeveelheid.
2. Indien een teler niet alle verkochte hoeveelheden kan leveren zal hij terstond na constatering van dit feit kopers informeren. Dit ontslaat de verkoper niet van zijn plicht tot schadevergoeding.

ARTIKEL 11 WEL EN NIET TOE TE REKENEN DECLASSERING

1. Ingeval de NAK de door de verkoper verkochte pootaardappelen van een bepaald telersnummer indeelt in een lagere dan de in de betreffende overeenkomst van koop en verkoop van die pootaardappelen vermelde keuringsklasse, kan de koper:
 - a) hetzij de overeenkomst ontbinden zonder recht op schadevergoeding;
 - b) hetzij levering van de lager geclassificeerde pootaardappelen tegen de in die overeenkomst voor de hogere klasse vermelde koopprijs vorderen.
2. Wanneer de declassering aan de verkoper valt toe te rekenen, kan de koper:
 - a) hetzij de overeenkomst ontbinden en schadevergoeding vorderen;
 - b) hetzij levering van de lager geclassificeerde pootaardappelen tegen de in die overeenkomst voor de hogere klasse vermelde koopprijs vorderen, alsmede aanvullende schadevergoeding.

ARTIKEL 12 HERSORTERING

Ingeval de NAK als voorwaarde voor certificering in de overeengekomen klasse een hersortering eist en de koper dit wenst, is verkoper, mits hierdoor een aanmerkelijk deel van de partij kan worden gecertificeerd, verplicht de betreffende pootaardappelen voor eigen rekening te hersorteren en is koper verplicht de nadien door de NAK gecertificeerde pootaardappelen af te nemen.

ARTIKEL 13 MAATSORTERING

Pootaardappelen dienen wat de maatsortering betreft te worden geleverd zoals het veld deze oplevert, derhalve zonder uitsortering of toevoeging van maten of tussenmaten.

ARTIKEL 14 INFORMATIEPLICHT

Bij verkoop van de opbrengst (in één of meer sorteringen) van een bepaald perceel is verkoper op verzoek van koper verplicht koper onverwijld schriftelijk te machtigen tot inzage bij de NAK van alle op het betreffende bedrijf van verkoper betrekking hebbende en voor koper te dien aanzien relevante gegevens over het betreffende oogstjaar, bij gebreke waarvan de verkoper de koper een boete ten bedrage van 10% van de koopprijs van de door verkoper aan koper verkochte pootaardappelen van dat oogstjaar is verschuldigd, onverminderd het eventuele recht van koper op schadevergoeding.

ARTIKEL 15 RASSEN MET KWEKERSRECHT

Pootgoed van rassen met kwekersrecht mag alleen voor verdere vermeerdering van het ras worden bestemd, als koper vóór de uitplant van het pootgoed schriftelijk aan de kweker of zijn vertegenwoordiger te kennen geeft dat hij pootgoed van het ras voor verdere vermeerdering zal bestemmen. Koper erkent dat hij voor verdere vermeerdering van het ras een door de kweker of zijn vertegenwoordiger opgelegde billijke vergoeding aan de kweker of de vertegenwoordiger van het ras moet betalen. Ingeval koper de verplichting niet nakomt, is kweker of zijn vertegenwoordiger gerechtigd een schadevergoeding, waaronder mede begrepen winstderving, te vorderen.

Hoofdstuk V MONSTERNAME EN GEWICHT

ARTIKEL 16 MONSTERNAME

Bij verkoop van de opbrengst (in één of meer sorteringen) van een bepaald perceel is koper gerechtigd monsters te nemen te velde en/of van de partij. De koper dient de verkoper hiervan op de hoogte te stellen, opdat de verkoper daarbij aanwezig kan zijn.

ARTIKEL 17 GEWICHTSBEPALING

Het gewicht dient te worden bepaald door en voor rekening van de verkoper. Koper en verkoper dienen over en weer in de gelegenheid te worden gesteld daarbij aanwezig te zijn en hebben het recht op een weegbriefje.

ARTIKEL 18 PLUSMINUS / CIRCA GEWICHTSHOEVEELHEID

1. Indien plusminus dan wel circa een bepaalde gewichtshoeveelheid is verkocht, is verkoper bij de levering een speling van 5% meer of minder toegestaan.
2. Indien een plusminus dan wel circa verkochte gewichtshoeveelheid betrekking heeft op de gehele inhoud van een bepaalde opslagplaats of opbrengst van een bepaald perceel pootaardappelen, is de verkoper verplicht de gehele inhoud respectievelijk opbrengst te leveren en de koper verplicht deze te ontvangen.

Bedraagt het gewicht daarvan:

- a) minder dan de plusminus of circa verkochte gewichtshoeveelheid, dan is de verkoper aansprakelijk voor het tekort voor zover dit 10% van die verkochte gewichtshoeveelheid overschrijdt;
- b) meer dan de plusminus of circa verkochte gewichtshoeveelheid, dan is de koper niet verplicht het meerdere te ontvangen voor zover dit 10% van die verkochte gewichtshoeveelheid overschrijdt.

ARTIKEL 19 LOSGESTORTE VERLADING

1. Bij losgestorte verlading is de verkoper ten aanzien van de te verladen gewichtshoeveelheid een speling van 2,5% naar boven of beneden toegestaan.

2. Bij losgestorte verlading van een in deelleveringen af te nemen hoeveelheid geldt als afgenomen hoeveelheid de som van de geleverde gewichten van de deelleveringen, waarbij uitsluitend over het geleverde gewicht van de laatste deellevering een speling van 2,5% naar boven of beneden is toegestaan.
3. In de onder lid 1 en 2 van dit artikel genoemde gevallen vindt altijd verrekening van het ten opzichte van de gecontracteerde hoeveelheid meer of minder geleverde plaats tegen dagprijs.

Hoofdstuk VI EMBALLAGE

ARTIKEL 20 ALGEMEEN

1. Pootaardappelen dienen in de overeengekomen emballage te worden geleverd.
2. De emballage dient te voldoen aan de door de NAK dan wel door andere daartoe bevoegde instanties ten aanzien van de aan de emballage gestelde voorschriften.

ARTIKEL 21 KOPERS EMBALLAGE

1. Bij levering in kopers emballage dient koper deze tijdig, doch tenminste 5 werkdagen voor de dag van de (deel)levering in de benodigde hoeveelheid franco aan verkoper ter beschikking te stellen.
2. Indien koper de emballage niet tijdig aan verkoper ter beschikking heeft gesteld, is verkoper gerechtigd - nadat hij koper daarvoor in gebreke heeft gesteld en een aanvullende termijn van twee werkdagen is verstreken - voor rekening van koper in ongemerkte emballage te leveren. Verkoper dient koper van zijn voornemen direct op de hoogte te stellen.

ARTIKEL 22 VERKOPERS EMBALLAGE

1. Bij koop in verkopers emballage worden partijen geacht de koopprijs inclusief verkopers emballage te zijn overeengekomen.
2. Indien gekocht is exclusief verkopers emballage, dient bij levering in verkopers emballage deze aan koper in rekening te worden gebracht tegen kostprijs.
3. Koper dient het door verkoper in rekening gebrachte statiegeld voor fust of pallets op de overeengekomen betalingswijze te voldoen.
4. Verkoper dient ontvangen statiegeld binnen tien werkdagen na het retour ontvangen van het fust of de pallets terug te betalen onder aftrek voor beschadigde of onbruikbaar geworden eenheden.

Hoofdstuk VII VERVOER

ARTIKEL 23 KOSTEN EN RISICO

1. De kosten en risico van het vervoer zijn tot het moment van levering voor rekening van verkoper en daarna voor rekening van koper.
2. De kosten van koeling tijdens het transport zijn tot het moment van levering voor rekening van koper.

ARTIKEL 24 KOPERS INSTRUCTIES

Verkoper dient de door koper tijdig vóór de aanvang van de verlading gegeven instructies met betrekking tot transportmiddel, vorstverpakking, koeling en verlading op te volgen.

ARTIKEL 25 VORSTVERPAKKING

1. De koper beslist over de in transportmiddelen aan te brengen vorstverpakking; de aard van deze verpakking moet door de koper worden aangegeven tegelijkertijd met het aan de verkoper verstrekken van de verlaadinstructies.
2. Ingeval koper nalaat tijdig vóór de aanvang van de verlading instructies met betrekking tot de vorstverpakking te geven, dient verkoper eerst te trachten deze instructies alsnog van koper te ontvangen. Lukt dit niet, dan dient verkoper naar zijn inzicht de vorstverpakking aan te brengen.
3. De kosten van de aan te brengen vorstverpakking zijn voor rekening van koper.
4. Indien verkoper, ondanks een tijdig ontvingen afroep en/of verlaadinstructie, later aflevert dan door partijen was overeengekomen, zijn de kosten van de vorstverpakking voor verkopers rekening indien bij tijdige levering onder normale omstandigheden voor het vervoer geen vorstverpakking nodig geweest zou zijn.
5. Ingeval vorstverpakking wordt gebruikt, moeten de deuren en luiken zorgvuldig worden afgesloten.
6. Behoudens op uitdrukkelijk verzoek van de koper moeten isothermische vervoermiddelen niet van een vorstverpakking worden voorzien. De inwendige metalen delen (wanden en bodem) moeten evenwel met een isolatiemateriaal worden geïsoleerd om elk contact met de pootaardappelen te voorkomen.
7. Als de vorstverpakking deugdelijk is aangebracht, is koper aansprakelijk voor eventuele vorstschade tijdens het vervoer.

ARTIKEL 26 SEPARATIE PARTIJEN

Indien in eenzelfde vervoermiddel partijen van meer dan één ras, maat, keuringsklasse of herkomst worden geladen, dient de verkoper zorg te dragen voor het aanbrengen van een separatie, zodat de koper bij lossing onmiddellijk de verschillende rassen en maten, keuringsklassen en herkomsten kan onderscheiden.

ARTIKEL 27 GEGEVENS EN DOCUMENTEN

Koper dient verkoper tijdig de benodigde gegevens en documenten voor de verzending van de pootaardappelen te verstrekken.

Hoofdstuk VIII RISICO-OVERGANG

ARTIKEL 28 RISICO-OVERGANG

1. Het risico met betrekking tot pootaardappelen gaat altijd van verkoper over op koper vanaf het tijdstip van levering.
2. De verkoper is verplicht tot aan de levering zorg te dragen voor de pootaardappelen, waaronder voor een goede bewaring. De kosten daarvan komen voor zijn rekening.
3. De koper is verplicht na levering zorg te dragen voor de pootaardappelen, waaronder voor een goede bewaring. De kosten daarvan komen voor zijn rekening.

Hoofdstuk IX LEVERING

ARTIKEL 29 AFROEP

1. Ingeval levering op afroep is overeengekomen, dient door koper tijdig te worden afgeroepen tegen een redelijk te achten tijdstip, met dien verstande dat een termijn van 1 week in ieder geval geacht wordt redelijk te zijn.
2. Bij levering door een teler dient koper bij partijen groter dan 50 ton veldgewas tenminste 5 werkdagen en bij partijen van 50 ton veldgewas en minder tenminste 3 werkdagen voor

de levering af te roepen met dien verstande dat een afroep van 25 ton veldgewas per dag redelijk wordt geacht.

ARTIKEL 30 TIJD VAN LEVERING

1. Belading en transport door verkoper

Indien verkoper zorg draagt voor de belading van het vervoermiddel en het transport van de pootaardappelen naar een door koper aangewezen plaats, wordt als het tijdstip van levering beschouwd het moment na het lossen van het product op voormelde plaats.

2. Belading door verkoper, transport door koper

Indien koper zorgdraagt voor het transport van de pootaardappelen naar een door hem aangewezen plaats en de verkoper zorgdraagt voor de belading van het vervoermiddel, wordt als tijdstip van levering beschouwd het moment na de belading van het vervoermiddel.

3. Belading en transport door de koper

Indien koper zorgdraagt voor de belading van het vervoermiddel en het transport van de pootaardappelen naar een door hem aangewezen plaats, wordt als tijdstip van levering beschouwd het moment waarop het product door verkoper voor belading wordt aangeboden.

4. Indien omtrent het tijdstip van levering niets is overeengekomen, dient de levering te geschieden binnen 1 week na de dag waarop de overeenkomst werd gesloten.
5. Indien voor een bepaalde datum of binnen een bepaald tijdvak geleverd moet worden, dient koper één week vooraf kennis te geven van het tijdstip waarop hij levering verlangt.
6. Bij 'directe levering' dient de levering te geschieden binnen drie werkdagen na de dag waarop de overeenkomst werd gesloten.

ARTIKEL 31 PLAATS VAN LEVERING

1. De levering dient te geschieden in Nederland op de voor verkoper meest geschikte laadplaats.
2. Bij verkoop 'af' dient te worden geleverd uit het overeengekomen gebied van herkomst met maximaal 3 laadplaatsen in dezelfde provincie per vracht, per maatsortering.
3. Bij verkoop 'op auto', 'op wagon' of in 'container' dient de verkoper de auto, respectievelijk wagon, respectievelijk container te laden.
4. Bij verkoop 'franco' plaats van bestemming dient te worden geleverd op de overeengekomen plaats van bestemming.

ARTIKEL 32 WACHTUREN

1. Ingeval de pootaardappelen op of omstreeks een overeengekomen tijdstip door verkoper worden aangeleverd doch niet kunnen worden gelost, respectievelijk door koper worden afgehaald doch niet kunnen worden geladen en hierdoor wachturen ontstaan, komen de eerste twee wachturen voor rekening van de wachtende partij. De overige wachturen komen voor rekening van zijn wederpartij.
2. Ingeval de aardappelen vroeger dan of omstreeks een overeengekomen tijdstip door verkoper worden aangeleverd respectievelijk door koper worden afgehaald, komen eventuele wachturen voor zijn rekening, behoudens indien en voorzover deze wachturen aan zijn wederpartij kunnen worden toegerekend.

Hoofdstuk X KEURING, KLACHTEN, EXPERTISE, EXPERTISEPROCEDURE

ARTIKEL 33 KEURING, KLACHTEN EN EXPERTISE

1. De koper dient zorgvuldig na te gaan of de pootaardappelen aan de overeengekomen voorwaarden voldoen en zijn klachten zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen 24 uur na het tijdstip van levering aan de verkoper kenbaar te maken, in welk geval de partij bij wie de pootaardappelen zich bevinden deze zorgvuldig dient te bewaren voor eventuele expertise.
2. Indien ingeval van doorverkoop moet worden geleverd zonder overladen, moet(en) de tussenliggende wederverkoper(s) eventuele klachten onmiddellijk doorgeven aan degene van wie gekocht werd.
3. Uitgezonderd bij verlading in bulk dient koper ingeval van klachten op verkopers verzoek de pootaardappelen te lossen. Bij verlading in bulk dienen ingeval van klachten de pootaardappelen te worden geretourneerd aan de verkoper. Indien de klachten ongegrond blijken, zijn alle gemaakte kosten als gevolg van de vermeende klachten voor rekening van de koper.
4. Indien de verkoper de klacht niet uiterlijk de eerste dag na levering accepteert, dan wel daar niet op antwoordt, dient de koper met de meeste spoed expertise aan te vragen.
5. Indien de koper de pootaardappelen zonder klachten aanvaardt of niet tijdig expertise aanvraagt, wordt verkoper geacht aan zijn leveringsverplichtingen te hebben voldaan, behoudens het bepaalde in het volgende lid van dit artikel en de artikelen 38 en 39.
6. De verkoper is aansprakelijk voor verborgen gebreken in de geleverde pootaardappelen t/m 31 mei van het jaar, waarin de aardappelen worden gepoot. Indien de verborgen gebreken zijn ontstaan door grove schuld, opzet of nalatigheid van verkoper, blijft deze ook na deze datum aansprakelijk voor verborgen gebreken.

ARTIKEL 34 EXPERTISEPROCEDURE

1. Indien verkoper het niet eens is met koper over het bedrag van de korting of kopers reclame niet accepteert, hetzij uitdrukkelijk, hetzij door niet te antwoorden binnen negen werkdagen na de ontvangst van de klacht, dient koper op straffe van verlies van rechten de NAO onmiddellijk te verzoeken een expertiserapport te laten opmaken. De NAO wijst een beëdigde, onafhankelijke expert aan en stelt partijen in de gelegenheid bij de expertise aanwezig te zijn.
2. Het expertiserapport is bindend, tenzij één der partijen uiterlijk de werkdag na de dag van kennisgeving van de inhoud daarvan bij de NAO herexpertise aanvraagt. Alsdan wijst de NAO een andere onafhankelijke en beëdigde expert aan. Het rapport van de herexpertise is voor partijen bindend.
3. De kosten van de expertise en de herexpertise moeten worden voldaan door de aanvrager, doch komen voor rekening van de in het ongelijk gestelde partij.
4. De NAO kan van de aanvrager betaling van een voorschot voor de (her)expertisekosten verlangen alvorens tot aanwijzing van een expert over te gaan.

Hoofdstuk XI NIET NAKOMING

ARTIKEL 35 GEVOLGEN NIET NAKOMING, INGEBREKESTELLING

1. Indien een partij een verplichting niet op tijd is nagekomen, geeft dit de wederpartij alleen recht per aangetekend schrijven de overeenkomst geheel of gedeeltelijk te ontbinden en/of schadevergoeding te vorderen, nadat zij de nalatige partij per aangetekend schrijven in gebreke heeft gesteld en deze aan die ingebrekestelling geen gevolg heeft gegeven.

2. De ingebrekestelling dient te bevatten een aanmaning om die verplichting alsnog vóór of op een redelijk te achten tijdstip na te komen met de mededeling dat bij niet-nakoming de overeenkomst geheel of gedeeltelijk wordt geannuleerd en/of schadevergoeding wordt gevorderd.
3. Een ingebrekestelling is niet nodig, indien de termijn voor nakoming van een bepaalde verplichting door partijen uitdrukkelijk als fatale termijn is overeengekomen.

ARTIKEL 36 BIJ VOORBAAT IN GEBREKE STELLEN

Een partij kan haar wederpartij reeds bij voorbaat in gebreke stellen door deze een redelijke tijd doch tenminste vijf werkdagen vóór het overeengekomen tijdstip waarop deze (uiterlijk) een verplichting dient na te komen schriftelijk bij voorbaat aan te manen die verplichting op tijd na te komen en daarbij mede te delen, dat indien dit niet gebeurt, zij de overeenkomst geheel of voor de in die aanmaning aangegeven verplichting annuleert en/of schadevergoeding vordert.

ARTIKEL 37 VERJARING

Een overeenkomst van koop en verkoop wordt van rechtswege ontbonden, zonder recht op schadevergoeding, indien dertig dagen na afloop van de voor de nakoming overeengekomen termijn geen der partijen schriftelijk blijkt heeft gegeven nakoming van de overeenkomst te wensen.

Op het moment van afloop van de voor nakoming overeengekomen termijn bij herfst- en voorjaarsleveringen hebben koper en verkoper de plicht elkaar te melden over de afloop van de termijn.

Hoofdstuk XII LEVERING VOOR EXPORT

ARTIKEL 38 EXPORTEISEN

1. Indien pootaardappelen worden gekocht voor export naar een bepaald land, dient dit op de bevestiging tot uitdrukking te worden gebracht, in welk geval de pootaardappelen dienen te voldoen aan de door of vanwege de Nederlandse overheid voor dat land voorgeschreven exporteisen.
2. Wanneer geen land van bestemming is genoemd, moeten de aardappelen voldoen aan de door of vanwege de Nederlandse overheid gestelde minimumeisen voor export.
3. Indien de exporteisen na de contractdatum zijn gewijzigd, zijn de eisen ten tijde van de contractdatum maatstafgevend.
4. De koper heeft het recht levering voor een ander land dan het overeengekomen land van bestemming te eisen, mits de eisen voor export naar dat andere land niet zwaarder zijn dan die voor het overeengekomen land van bestemming.

ARTIKEL 39 AANSPRAKELIJKHEID BIJ EXPORT

Elke klacht bij export door de koper gedaan na de lossing in het land van bestemming zal geen waarde hebben behalve:

- a) ingeval van vervoer over zee, waarbij lossing nodig is voordat de reclame mogelijk is. De reclame zal slechts geldig zijn als zij binnen 9 werkuren na aankomst in het land van bestemming is gedaan en voordat de handelswaar het haventerrein zal hebben verlaten, op voorwaarde dat de identificatie van de handelswaar niet kan worden betwist.
- b) ingeval van een verborgen gebrek, dat wil zeggen een gebrek dat bij een normaal onderzoek van de handelswaar niet zou zijn ontdekt, zal als uitgangspunt voor de reclametermijn de datum van aankomst in het land van bestemming zijn. De datum

van verzending van de klacht mag niet later zijn dan een week na aankomst in het land van bestemming, op voorwaarde dat de identificatie van de handelswaar niet kan worden betwist.

- c) ingeval van zich ontwikkelende ziekten als bedoeld in paragraaf A2 in bijlage II van de richtlijn 2002/56/CE van de Raad, op voorwaarde:
- dat zij wordt gedaan vóór het planten, op zijn laatst binnen 6 weken na de levering
 - dat de identificatie van de handelswaar niet kan worden betwist
 - dat alle omstandigheden zijn aangevoerd die uitsluiten dat de ziekte kan worden toegeschreven aan de omstandigheden waaronder de handelswaar gedurende die periode is opgeslagen.

ARTIKEL 40 HERKEURING BIJ EXPORT

Indien de verkoper zich niet kan verenigen met een afkeuring door de PD, kan hij binnen de daarvoor gestelde termijn herkeuring bij de PD aanvragen.

ARTIKEL 41 RISICO IN- EN UITVOERBELEMMERINGEN

Voor rekening van koper komen de eventuele nadelige gevolgen van:

- a) bij het sluiten van de overeenkomst bestaande of nadien afkomende verboden, beperkingen of andere belemmerende maatregelen door de Nederlandse of buitenlandse overheid ten aanzien van de uitvoer naar respectievelijk de invoer in het desbetreffende land;
- b) het niet bezitten of niet verkrijgen van voor de uitvoer naar respectievelijk de invoer in het buitenland vereiste vergunningen of documenten;
- c) verzwaring van de voor het importerende land door de PD gestelde eisen na het sluiten van de overeenkomst.

ARTIKEL 42 WIJZIGING PLAATS VAN LEVERING

Indien levering aan grens, grensstation of zeehaven is overeengekomen, is verkoper op verlangen van koper verplicht te aanvaarden dat die plaats van levering wordt gewijzigd in de voor koper meest geschikte laadplaats. De hiermee gepaard gaande meerdere of mindere kosten dienen te worden verrekend.

Hoofdstuk XIII BETALING

ARTIKEL 43 PRIJS

1. De koopprijs wordt geacht exclusief BTW te zijn.
2. De koopprijs dient te worden berekend over de gewichtshoeveelheid.
3. Eventuele kosten van opslag en bewaring vóór de levering, worden geacht in de koopprijs te zijn begrepen.

ARTIKEL 44 BETALINGSTERMIJN

Betaling dient te geschieden binnen 30 dagen na levering. Koper kan facturering verlangen.

Hoofdstuk XIV GEVOLGEN TE LATE BETALING

ARTIKEL 45 RENTE

Bij te late betaling is de debiteur - zonder dat daarvoor een ingebrekestelling nodig is - een rente verschuldigd van 2% boven de wettelijke handelsrente, waarbij elk gedeelte van een

maand als een gehele maand wordt berekend, gerekend vanaf het verstrijken van de betalingstermijn tot de dag van de algehele voldoening.

ARTIKEL 46 BUITENGERECHTELIJKE INCASSOKOSTEN

Bij te late betaling is de debiteur na ingebrekestelling buitengerechtelijke gemaakte incassokosten verschuldigd van 15% van de hoofdsom inclusief BTW met een minimum van €250,-.

ARTIKEL 47 OPSCHORTING VERDERE LEVERINGEN / ONTBINDING

Bij te late betaling is verkoper - zolang nog niet is betaald - gerechtigd:

- a) elke verdere (deel)levering, gebaseerd op overeenkomsten waarop deze voorwaarden van toepassing zijn, op te schorten tot de openstaande facturen zijn betaald of een bankgarantie tot zekerheid van de betaling van hetgeen is geleverd en nog moet worden geleverd, is gesteld;
- b) na ingebrekestelling de op deze voorwaarden gesloten overeenkomsten voorzover nog niet uitgevoerd te ontbinden en/of schadevergoeding te vorderen.

ARTIKEL 48 EIGENDOMSVOORBEHOUD

Zolang de koper de koopprijs niet (geheel) heeft voldaan binnen de overeengekomen termijn

- a) blijft de geleverde handelswaar - voor rekening en risico overigens van de koper - eigendom van de verkoper;
- b) is de koper verplicht de verkoper desgevraagd mede te delen waar de handelswaar zich bevindt en hem toegang tot de handelswaar te verschaffen.

Hoofdstuk XV INSOLVABILITEIT

ARTIKEL 49 GEVOLGEN INSOLVABILITEIT

1. Ingeval één der partijen na sluiting van de overeenkomst van koop en verkoop dermate ongunstige inlichtingen over de financiële toestand van zijn wederpartij ontvangt, dat een reëel gevaar voor niet tijdige of niet volledige betaling respectievelijk levering aanwezig moet worden geacht en die partij - ingeval haar deze toestand van zijn wederpartij vóór sluiting van de overeenkomst van koop en verkoop bekend zou zijn geweest - de overeenkomst niet of onder andere voorwaarden zou hebben gesloten, is die partij gerechtigd schriftelijk onder opgave van redenen tenminste vijf werkdagen vóór de (deel)levering van de wederpartij:
 - a) zekerheidsstelling voor de betaling in de vorm van afwijkende betalingsvoorwaarden te verlangen respectievelijk
 - b) zekerheidsstelling voor nakoming van de levering te verlangen, mits dit gezien de omstandigheden van het geval als redelijk kan worden aangemerkt.
2. Het in het eerste lid bedoelde gevaar kan onder meer aanwezig worden geacht, indien een credietverzekeringsmaatschappij de dekking op de wederpartij intrekt.
3. Degene die zekerheid eist, dient de wederpartij de daaraan verbonden kosten vermeerderd met 1% van het factuurbedrag te vergoeden en is aansprakelijk voor alle schade voortvloeiend uit ten onrechte gevorderde zekerheidsstelling.
4. Indien de wederpartij niet binnen drie werkdagen na ontvangst van het verzoek antwoordt, of de hem gevraagde zekerheidsstelling afwijst zonder zijnerzijds een andere vorm van zekerheidsstelling - die gezien de omstandigheden van het geval als redelijk dient te worden aangemerkt - aan te bieden, is de andere partij gerechtigd de overeenkomst schriftelijk te annuleren en schadevergoeding te vorderen.

Hoofdstuk XVI SCHADE

ARTIKEL 50 SCHADEVERGOEDING

1. Indien één der partijen met nakoming van haar verplichtingen in gebreke is gebleven, heeft de wederpartij recht op volledige vergoeding van haar eventuele schade, kosten en interessen, waaronder begrepen winstderving.
2. Indien de verborgen gebreken in de geleverde pootaardappelen niet aan verkoper zijn te wijten, is verkoper, in afwijking van het gestelde in lid 1, slechts gehouden tot een schadevergoeding aan koper van ten hoogste de koopprijs, vermeerderd met de eventueel door koper gemaakte kosten.
3. Indien in het contract de bestemming niet is overeengekomen, kunnen als onderdeel van de schadevergoeding gemaakte transportkosten buiten Nederland niet verhaald worden op de verkoper.

ARTIKEL 51 BEREKENING VERGOEDING DIRECTE SCHADE

1. Als schade geleden door het niet leveren respectievelijk niet ontvangen van aardappelen, komt uitsluitend voor vergoeding in aanmerking het nadelig verschil tussen de (ver)koopprijs en de marktprijs ten tijde van de wanprestatie.
De marktprijs dient zo mogelijk te worden vastgesteld door een beëdigd makelaar.
2. In afwijking van het bepaalde in het vorige lid van dit artikel kan de benadeelde partij, die uiterlijk de tweede werkdag na de wanprestatie - middels een beëdigd makelaar - een dekkings(ver)koop sluit, aanspraak maken op het nadelig verschil tussen de (ver)koopprijs en de prijs van de dekkings(ver)koop.

ARTIKEL 52 SCHADEBEPERKINGSPLICHT

Partijen dienen maatregelen te nemen om de schade zoveel mogelijk te beperken.

Hoofdstuk XVII OVERMACHT

ARTIKEL 53 GEVOLGEN VAN OVERMACHT

1. Als overmacht wordt beschouwd elke bijzondere omstandigheid die de nakoming van de verplichting onmogelijk of zo bezwaarlijk maakt, dat nakoming redelijkerwijs niet kan worden gevergd.
2. Wanneer overmacht nakoming van de overeenkomst onmogelijk maakt, wordt gedurende de overmacht de verplichting tot nakoming opgeschort zonder recht op schadevergoeding, mits de zich op overmacht beroepende partij zijn wederpartij onmiddellijk per aangetekend schrijven daarvan op de hoogte heeft gesteld.
3. Als de overmachtssituatie langer dan één maand duurt, heeft elke partij gedurende de overmachtssituatie het recht de overeenkomst te ontbinden zonder recht op respectievelijk verplichting tot schadevergoeding.
4. Indien ten aanzien van in enig jaar gegroeide aardappelen de overmachtssituatie op 16 mei van het daaropvolgende jaar nog bestaat, wordt de overeenkomst op die datum van rechtswege ontbonden zonder recht op schadevergoeding.
5. Een beroep op overmacht komt niet toe aan de partij die vóór het intreden van de overmacht in gebreke was.
6. Verkoper behoudt zich het recht voor verkopen slechts gedeeltelijk uit te voeren, indien blijkt dat door overmacht, waaronder weersomstandigheden en quarantaine ziekten, de beschikbare hoeveelheid ontoereikend is.
7. Indien verkoper hoeveelheden aan verschillende kopers verkocht heeft en het totaal van die verkopen groter is dan de beschikbare hoeveelheid, dient hij de hoeveelheid van het

eerst afgesloten contract volledig te leveren of te reserveren en vervolgens in chronologische volgorde van de data der verkoopovereenkomsten elk der volgende verkochte hoeveelheden volledig te leveren of daarvoor te reserveren voor zover de beschikbare hoeveelheid dit toelaat.

Hoofdstuk XVIII ARBITRAGEREGELING

ARTIKEL 54 ARBITRAAL BEDING

1. Alle geschillen over of naar aanleiding van een overeenkomst waarop deze voorwaarden van toepassing zijn of nadere overeenkomsten die daarvan het uitvloeisel zijn, zullen met uitsluiting van de gewone rechter worden beslecht door arbitrage op de wijze als in het NAO-arbitragereglement is bepaald. Arbitrage dient binnen de in het arbitragereglement gestelde vervaltermijn te worden aangevraagd.
2. Indien een op grond van een in het eerste lid bedoeld arbitraal beding gewezen arbitraal vonnis door de gewone rechter mocht worden nietig verklaard op andere gronden dan het niet toepasselijk zijn van dit arbitraal beding, blijft de beslechting van het geschil met uitsluiting van de gewone rechter aan dit arbitraal beding onderworpen.

Hoofdstuk XIX SLOTBEPALINGEN

ARTIKEL 55 WIJZIGING OF VERVAL VOORWAARDEN

1. Wijziging of verval van deze voorwaarden en/of het NAO-arbitragereglement dient te worden vastgesteld door de Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO), alsmede te worden gedeponeed ter griffie van de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage vóór de datum waarop de wijziging of het verval van kracht wordt.
2. Wijziging of verval van deze voorwaarden en het NAO-arbitragereglement is - tenzij partijen uitdrukkelijk anders zijn overeengekomen - niet van toepassing op en brengt geen verandering in vóór de inwerkingtreding daarvan gesloten overeenkomsten.
3. Bij constatering van het strijdig zijn van een of meerdere artikelen van de voorwaarden met de Nederlandse wet, blijven de overige artikelen van de voorwaarden van kracht.

Aldus vastgesteld te 's-Gravenhage op 5 augustus 2005.

Nederlandse Aardappel Organisatie

II NAO-ARBITRAGEREGLEMENT

vastgesteld door de Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO) op 5 augustus 2005, gedeponereerd ter griffie van de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage op 22 augustus 2005 en in werking getreden op 1 september 2005.

ARTIKEL 1 LIJST VAN ARBITERS

1. De NAO stellen een lijst van arbiters op, waarop
 - a. tenminste twee personen voorkomen die als voorzitter-arbiter kunnen optreden en aan een Nederlandse universiteit of hogeschool de titel van meester in de rechten hebben verkregen.
 - b. tenminste 12 personen voorkomen die als arbiter kunnen optreden, waarvan
 - 6 te rekenen tot de sector van de binnenlandse teelt van pootaardappelen
 - 6 te rekenen tot de sector van de binnenlandse handel in pootaardappelenen deponereert deze lijst ten kantore van de NAO.
2. De NAO kan altijd de lijst van arbiters - in het bijzonder bij het bereiken der arbiters van de 70-jarige leeftijd - wijzigen.

ARTIKEL 2 ARBITRAGEBUREAU

De NAO stelt een Arbitragebureau in, dat gevestigd is ten kantore van de NAO en belast is met de in dit reglement aan dit bureau opgedragen werkzaamheden en het voeren van de daarmee verband houdende correspondentie.

ARTIKEL 3 ARBITRAGECOMMISSIE

1. Alle geschillen worden in eerste aanleg beslecht door een Arbitragecommissie bestaande uit:
 - a) één voorzitter-arbiter, indien de vordering en eventuele tegenvordering in hoofdsom €10.000,- of minder bedragen, alsmede geen der partijen noch de in de betreffende arbitrage benoemde voorzitter-arbiter het Arbitragebureau tijdens de schriftelijke procedure schriftelijk behandeling door drie arbiters heeft verzocht;
 - b) één voorzitter-arbiter alsmede twee arbiters in alle andere gevallen.
2. Alle geschillen worden in hoger beroep beslecht door een Arbitragecommissie bestaande uit één voorzitter-arbiter alsmede twee arbiters, die niet betrokken mogen zijn geweest bij de behandeling in eerste aanleg.

ARTIKEL 4 VERVAL TERMIJNEN VOOR HET AANVRAGEN VAN ARBITRAGE

1. Arbitrage in eerste aanleg dient te worden aangevraagd binnen twee maanden nadat gebleken is dat het geschil niet in der minne tussen partijen kan worden opgelost. Ten aanzien van tegenvorderingen geldt het bepaalde in artikel 7 lid 2 sub b.
2. Arbitrage in beroep tegen een in eerste aanleg gewezen arbitraal vonnis dient onder een overlegging van een afschrift van dit vonnis te worden aangevraagd binnen dertig dagen na de dag van afzending van het door de Arbitragecommissie in eerste aanleg gewezen arbitraal vonnis. Ten aanzien van het instellen van tegenberoep geldt het bepaalde in artikel 7 lid 2 sub b.

ARTIKEL 5 ARBITRAGE-AANVRAAG

1. Elke arbitrage-aanvraag dient te worden gericht aan het Arbitragebureau.
2. Elke arbitrage-aanvraag dient schriftelijk in vijfvoud te worden ingediend en dient te bevatten:
 - a) naam, voornamen, beroep en adres van partijen
 - b) een nauwkeurige opgave van feiten waarop de aanvrager zijn vordering(en) baseert
 - c) een duidelijke omschrijving van hetgeen de aanvrager vordert (conclusie van eis)
 - d) de bevestiging van de betreffende overeenkomst
 - e) een eventueel verzoek om behandeling van de arbitrage door een afwijkend aantal arbiters (1 of 3, gelet op het bepaalde in artikel 3 lid 1)
3. Indien de arbitrage-aanvraag niet aan de gestelde eisen voldoet, stelt het Arbitragebureau de aanvrager in de gelegenheid zijn arbitrage-aanvraag binnen een door het Arbitragebureau te bepalen termijn aan te vullen.
4. Het Arbitragebureau doet de partij tegen wie arbitrage is aangevraagd onverwijld per aangetekend schrijven een exemplaar van de arbitrage-aanvraag toekomen.

ARTIKEL 6 VOORSCHOT ARBITRAGEKOSTEN

1. Na ontvangst van een arbitrage-aanvraag respectievelijk het instellen van een tegenvordering stelt het Arbitragebureau het bedrag vast, dat de aanvrager van de arbitrage respectievelijk de tegenpartij die een tegenvordering instelt als voorschot en zonodig als aanvullend voorschot ter bestrijding van de verwachte arbitragekosten binnen een door het Arbitragebureau te bepalen termijn dient te betalen.
2. Bij gebreke van betaling binnen de vastgestelde termijn wordt de arbitrage-aanvraag respectievelijk de ingestelde tegenvordering geacht te zijn ingetrokken. Evenwel kan opnieuw arbitrage worden aangevraagd respectievelijk een tegenvordering worden ingesteld binnen de vervalttermijnen van artikel 4.

ARTIKEL 7 VERWEER VAN DE TEGENPARTIJ

1. Zodra het gevraagde voorschot voor de verwachte arbitragekosten is voldaan, stelt het Arbitragebureau de tegenpartij in de gelegenheid binnen drie weken schriftelijk in vijfvoud te antwoorden (conclusie van antwoord).
2. De tegenpartij dient uiterlijk in haar antwoord:
 - a) een eventueel beroep op onbevoegdheid van arbiters gemotiveerd voor te dragen;
 - b) een eventuele tegenvordering, dan wel - ingeval arbitrage in hoger beroep is ingesteld - eventueel tegenberoep in te stellen.
3. Het Arbitragebureau zendt de aanvrager een afschrift van het antwoord van de tegenpartij.

ARTIKEL 8 REPLIEK EN DUPLIEK IN EERSTE AANLEG

1. In eerste aanleg stelt het Arbitragebureau de aanvrager in de gelegenheid binnen drie weken schriftelijk in vijfvoud op het antwoord van de tegenpartij te reageren (conclusie van repliek).
2. Het Arbitragebureau zendt de tegenpartij een afschrift van aanvragers reactie en stelt daarbij de tegenpartij in de gelegenheid op haar beurt binnen drie weken in vijfvoud daarop te antwoorden (conclusie van dupliek).
3. Het Arbitragebureau zendt de aanvrager een afschrift van de conclusie van dupliek en stelt - in geval een tegenvordering is ingesteld - de aanvrager in de gelegenheid binnen drie weken in vijfvoud daarop te reageren (conclusie van dupliek in reconventie), waarvan het Arbitragebureau de tegenpartij na ontvangst een afschrift toezendt.

ARTIKEL 9 WIJZIGING VAN INGESTELDE VORDERINGEN

1. Partijen kunnen hun ingestelde vordering respectievelijk tegenvordering uiterlijk bij repliek respectievelijk dupliek verminderen, veranderen of vermeederen, tenzij naar het oordeel van de Arbitragecommissie daardoor de wederpartij in haar verdediging onredelijk wordt bezwaard of de procedure onredelijk wordt vertraagd.
2. Vermindering, verandering of vermeederen van ingestelde vorderingen respectievelijk tegenvorderingen brengt geen wijziging in de samenstelling van (een) eenmaal benoemde Arbitragecommissie(s).

ARTIKEL 10 ARBITRAGEKOSTEN BIJ INTREKKING VORDERINGEN

Indien vóór de benoeming van arbiters de vordering en de eventuele tegenvordering worden ingetrokken, is de aanvrager een door het Arbitragebureau vast te stellen bedrag aan kostenvergoeding verschuldigd.

ARTIKEL 11 BENOEMING ARBITRAGECOMMISSIE

1. Nadat de schriftelijke procedure is voltooid, benoemt het Arbitragebureau, rekening houdende met de aard van het geschil, de Arbitragecommissie.
2. Het Arbitragebureau geeft de benoemde arbiter(s) zo spoedig mogelijk bericht van hun benoeming. Zij dienen het Arbitragebureau zo spoedig mogelijk schriftelijk te berichten of zij hun benoeming aanvaarden.
3. Het Arbitragebureau deelt zo spoedig mogelijk aan partijen de samenstelling van de Arbitragecommissie mede en zendt de betrokken arbiter(s) ter verdere behandeling een exemplaar van de door partijen ingediende stukken.
4. Indien een aangewezen arbiter zijn benoeming niet aanvaardt of zijn taak niet kan uitoefenen, benoemt het Arbitragebureau zo spoedig mogelijk een ander in zijn plaats.
5. Indien de vervanging van een arbiter na de eerste zitting plaats heeft, wordt opnieuw een zitting gehouden, tenzij beide partijen desgevraagd tegen de voortzetting van de behandeling geen bezwaar hebben.

ARTIKEL 12 WRAKING VAN ARBITERS

1. Arbiters kunnen worden gewraakt op dezelfde gronden als door de wet bepaald, alsmede op grond:
 - a) dat de arbiter vennoot is van of op enigerlei wijze werkzaam voor of betrokken is bij de onderneming van één der partijen,
 - b) dat de arbiter in hetzelfde geschil als adviseur of deskundige heeft gefungeerd,
 - c) dat er een proces of arbitrage loopt tussen één der partijen en de arbiter, diens vrouw, hun bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie,alles ongeacht of deze gronden vóór of na de benoeming van de arbiter(s) zijn opgekomen.
2. De partij die een arbiter wil wraken, dient dit op straffe van verval van recht binnen één week na van de benoeming op de hoogte te zijn gesteld respectievelijk na het aan haar bekend worden van een nadien opgekomen grond tot wraking, schriftelijk aan het Arbitragebureau te berichten met vermelding van de gronden voor de wraking. De behandeling van de arbitrage wordt hierdoor geschorst, totdat over de wraking is beslist.
3. Het Arbitragebureau zendt van het ontvangen schrijven terstond afschriften aan de gewraakte arbiter en aan de wederpartij, die daarover binnen één week na ontvangst aan het Arbitragebureau schriftelijk hun berusting of gemotiveerde afwijzing moeten doen toekomen, bij gebreke waarvan zij geacht worden in de wraking te berusten.
4. Het Arbitragebureau bericht partijen zo spoedig mogelijk of de gewraakte arbiter(s) en de wederpartij al dan niet in de wraking hebben berust.

5. Indien de gewraakte arbiter of de wederpartij in de wraking berust, zal de betreffende arbiter in de betreffende zaak niet als arbiter fungeren.
6. Indien zowel de gewraakte arbiter(s) als de wederpartij de wraking afwijzen, dient de wrakende partij een verzoek tot wraking bij de daartoe bevoegde rechter in te dienen.
7. In de plaats van de gewraakte arbiter benoemt het Arbitragebureau een andere arbiter.

ARTIKEL 13 VERDERE PROCEDURE

1. De Arbitragecommissie bepaalt met inachtneming van het in dit reglement bepaalde de wijze waarop de arbitrage zal worden gevoerd.
2. De Arbitragecommissie bepaalt plaats en datum van de zitting van de Arbitragecommissie en nodigt partijen en hun eventuele raadsman uit ter zitting aanwezig te zijn.
3. De Arbitragecommissie is bevoegd getuigen en deskundigen te horen.
4. De Arbitragecommissie kan ter zitting trachten partijen alsnog tot een schikking te brengen.

ARTIKEL 14 ARBITRAAL VONNIS

1. Arbiters doen uitspraak als goede mannen naar billijkheid.
2. Het vonnis dient binnen een redelijke termijn te worden gewezen.
3. Arbiters bepalen in hun vonnis de kosten van de arbitrage tot en met deponering van het vonnis ter griffie van de arrondissementsrechtbank, waaronder begrepen een vergoeding voor arbiters, het Arbitragebureau en eventuele deskundigen, alsmede ten laste van welke partij deze kosten komen en veroordelen deze partij tot betaling van het bedrag dier kosten aan de wederpartij, indien deze laatste die kosten als voorschot aan arbiters heeft voldaan.
4. Arbiters kunnen op vordering van één der partijen de wederpartij veroordelen tot vergoeding aan de wederpartij van de door deze gemaakte kosten terzake van rechtsbijstand en oproeping van getuigen.
5. De voorzitter-arbiter draagt ervoor zorg, dat het arbitraal vonnis wordt gedeponerd ter griffie van de rechtbank van het arrondissement binnen hetwelk de beslissing is gevallen, doet partijen en het Arbitragebureau onverwijld een afschrift van het vonnis toekomen en verzoekt het Arbitragebureau voor de financiële afwikkeling van de arbitrage zorg te dragen.

ARTIKEL 15 ARBITRAGE NA VERNIETIGING ARBITRAAL VONNIS

1. Indien een arbitraal vonnis door de rechter nietig wordt verklaard op andere gronden dan wegens het niet toepasselijk zijn van het arbitraal beding als bedoeld in artikel 55 van de Algemene Voorwaarden Pootaardappelen, blijft het geschil aan arbitrage onderworpen.
2. De hernieuwde behandeling dient te worden aangevraagd binnen dertig dagen nadat de rechterlijke beslissing, waarbij het arbitrale vonnis nietig werd verklaard, in kracht van gewijsde is gegaan.
Voor de hernieuwde behandeling kunnen niet als arbiter(s) worden aangewezen
3. personen, die bij de voorafgaande behandeling in eerste aanleg of hoger beroep als zodanig zijn opgetreden

Aldus vastgesteld te 's-Gravenhage op 5 augustus 2005.

III TOELICHTING OP DE NAO HANDELSVOORWAARDEN EN HET NAO-ARBITRAGEREGLEMENT

INLEIDING

Bij de opzet van de NAO Handelsvoorwaarden Pootaardappelen 2005 en het NAO-Arbitragereglement werd gekozen voor één set voorwaarden en één Arbitragereglement geldend voor zowel transacties tussen telers (pootgoed vermeeders zowel als consumptieaardappeltelers) en handelaren als voor transacties tussen handelaren onderling. Waar noodzakelijk zijn de specifieke bepalingen ten aanzien van deze categorieën transacties uiteraard behouden gebleven.

Met name wordt gewezen op de verschillende termijnen, die in deze voorwaarden zijn voorgeschreven.

De NAO handelsvoorwaarden Pootaardappelen treden per 1 september in werking. Dat betekent dat per 1 september 2005 een verwijzing op nota's, briefpapier of (ver)koopbevestigingen naar deze voorwaarden moet zijn opgenomen en dat de koper op de hoogte moet worden gesteld van de inhoud van deze voorwaarden. Geadviseerd wordt dit bij voorkeur schriftelijk te doen waarbij u zich ervan overtuigt dat de koper daadwerkelijk de voorwaarden heeft ontvangen.

DE VOORWAARDEN

Volstaan zal worden met het aangeven van de belangrijkste zaken.

In artikel 2 is opgenomen dat partijen kunnen afwijken van deze voorwaarden. Zij moeten deze dan opnemen in de overeenkomst. Verwijzing naar deze voorwaarden kan geschieden door aanduidingen als "NAO Handelsvoorwaarden".

In artikel zijn grondsoort en herkomst onder een noemer geplaatst en is opgenomen dat handtekeningen van de partijen onder de overeenkomst staan.

In artikel 6 is de termijn vastgesteld op 3 dagen. Tevens is opgenomen dat een protest per fax kan worden verzonden. Aanbevolen wordt om naast de fax dit per aangetekend schrijven te doen.

Bij kruisende bevestigingen in artikel 7 prevaleert de bevestiging van de tussenpersoon boven die van de verkoper en koper.

In diverse artikelen (8,19,21,29,44,45 en 46) zijn termijnen, percentages en bedragen zodanig gekozen dat zij voldoen aan de huidige tijd.

In artikel 9 is aangegeven dat pootaardappelen niet mogen worden behandeld met een middel dat tijdens en na het poten de kiemkracht negatief kan beïnvloeden. Verder is opgenomen dat de verkoper koper op aanvraag van de koper dient te informeren over de behandelingen tegen bewaarziekten.

In artikel 10 is opgenomen dat telers verkopers dienen te melden dat zij ingeval van deelleveringen bij een onvoldoende geogst volume de kopers hiervan terstond in kennis moet stellen.

Artikel 13 behandelt de maatsortering en artikel 14 de informatieplicht.

Artikel 15 is opgenomen om illegale nateelt van rassen met kwekersrecht te voorkomen.

Pootgoed van rassen met kwekersrecht mag alleen voor verdere vermeerdering van het ras worden bestemd, als koper vóór de uitplant van het pootgoed schriftelijk aan de kweker of

zijn vertegenwoordiger te kennen geeft dat hij pootgoed van het ras voor verdere vermeerdering zal bestemmen. Het artikel is een uitwerking van een wettelijke bepaling. In artikel 25 is de beschrijving van de vorstverpakking beperkt omschreven. De koper dient een vorstverpakking instructie te verstrekken gelijktijd met de verlaadinstructies. In artikel 28 is een lid opgenomen waarin is aangegeven dat ook de koper zorg moet dragen voor een goede bewaring van de poot aardappelen.

In lid 6 is de datum vastgesteld op 31 mei.

De coördinatie van de expertiseprocedure is opgedragen aan het kantoor van de NAO (zie artikel 34). Geadviseerd wordt de gestelde termijn voor het aanvragen van expertise nauwkeurig in acht te nemen.

In artikel 37 is een opmerking opgenomen dat koper en verkoper de plicht hebben elkaar te informeren over de afloop van de termijn bij herfst- en voorjaarslevering.

Artikel 39 waarin de aansprakelijkheid bij export is benoemd is zodanig aangepast dat de verkoper bij levering buiten Nederland aansprakelijk is voor verborgen gebreken tot 6 weken na levering, mits de poot aardappelen zijn voorzien van de originele verpakking.

In artikel 53 is in lid 6 toegevoegd dat onder overmacht ook weersomstandigheden en quarantaineziekten kunnen vallen. Verder is er voor deze overmachtgevallen een lid opgenomen waarin is aangegeven hoe in dat geval de leveringen dienen te worden uitgevoerd.

HET ARBITRAGE-REGLEMENT

Artikel 55 van deze voorwaarden is belangrijk, omdat het daarin vervatte arbitrale beding bepaalt, dat alle geschillen, betrekking hebbende op overeenkomsten, waarop deze voorwaarden van toepassing zijn, onderworpen zijn aan arbitrage, zoals deze is geregeld in het NAO-Arbitragereglement.

Wanneer arbitrage gewenst wordt dient ten spoedigste contact te worden opgenomen met het Arbitragebureau in casu het kantoor van de NAO.

Volgens artikel 3 van het Arbitragereglement kunnen qua geldsom kleinere geschillen behandeld worden door één voorzitter-arbiter.

Met nadruk wordt gewezen op de in artikel 4 voorgescreven termijnen voor het aanvragen van arbitrage in eerste aanleg en in hoger beroep. Belangrijk zijn voorts de artikelen 5 en 7 die voorschrijven hoe de arbitrage-aanvraag moet luiden en wat het verweerschrift allemaal moet bevatten. Van degene die arbitrage aanvraagt, zal door het Arbitragebureau een voorschot worden verlangd.

Arbiters zullen beslissen als goede mannen naar billijkheid, terwijl in het arbitraal vonnis o.a. wordt vastgesteld hoeveel de arbitragekosten bedragen en welke partij deze geheel of voor een bepaald deel krijgt te dragen (artikel 14).

IV MODELLEN

MODEL I

(VER)KOOPBEVESTIGING

KOPER

naam: _____
adres: _____
woonplaats: _____

VERKOPER

naam: _____
adres: _____
woonplaats: _____

TUSSENPERSOON

naam: _____
adres: _____
woonplaats: _____

Koper verklaart van verkoper te hebben gekocht, gelijk verkoper verklaart aan koper te hebben verkocht, onderstaande hoeveelheid aardappelen. Op deze overeenkomst van koop en verkoop zijn van toepassing de NAO HANDELSVOORWAARDEN POOTAARDAPPELEN 2005 en het NAO-Arbitragereglement, vastgesteld door en NAO, voor zover hieronder daarvan niet is afgeweken:

hoeveelheid _____ kg pootaardappelen

eventuele plaats van liggingen perceelsoppervlakte: _____
ras en klasse: _____
grondsoort / herkomst: _____
oogstjaar: _____
maatsortering: _____
tijd en plaats van levering: _____
emballage: _____
prijs: _____ per 100 kg / per
bijzondere voorwaarden: _____

Deze overeenkomst werd gesloten:

namens koper door:

naam: _____
adres: _____
woonplaats: _____
dagtekening: _____
(plaats) (datum)

(handtekening koper of
diens gemachtigde)

namens verkoper door:

(plaats) (datum)

(handtekening verkoper of
diens gemachtigde)

MODEL II

OPDRACHTBEVESTIGING

OPDRACHTGEVER

naam: _____
adres: _____
woonplaats: _____

TUSSENPERSOON

naam: _____
adres: _____
woonplaats: _____

De opdrachtgever verklaart de tussenpersoon onderstaande opdracht te hebben gegeven. terwijl de tussenpersoon verklaart deze opdracht te hebben aanvaard. Op deze overeenkomst van koop en verkoop zijn van toepassing de NAO HANDELSVOORWAARDEN POOTAARDAPPELEN 2005 en het NAO-Arbitragereglement, vastgesteld door de NAO, voor zover hieronder daarvan niet is afgeweken:

Te kopen/verkoop* op de NAO Handelsvoorwaarden:
hoeveelheid _____ kg pootaardappelen

eventuele plaats van liggingen perceelsoppervlakte: _____
ras en klasse: _____
grondsoort / herkomst: _____
oogstjaar: _____
maatsortering: _____
tijd en plaats van levering: _____
emballage: _____
prijs: _____ per 100 kg / per
bijzondere voorwaarden: _____

Deze overeenkomst werd gesloten:

namens opdrachtgever door:
naam: _____
adres: _____
woonplaats: _____
dagtekening: _____
(plaats) (datum)

namens tussenpersoon door:

(plaats) (datum)

(handtekening opdrachtgever
of diens gemachtigde)

(handtekening tussenpersoon of
diens gemachtigde)

* doorhalen wat niet van toepassing is